

Свети Максим Исповедник

ТРИ ОДГОВОРА ТАЛАСИЈУ

ПИТАЊЕ VIII

И ојетѣ шѣа вели свѣтѣи Јован (речима) "Бог је свѣтлост" (1. Јован, 1, 5), шѣ "Ако у свѣтлостѣи ходимо као шѣо је и Он сам у свѣтлостѣи (био)" (1. Јован, 1, 7)? Како шѣ да каже да је, као различитѣо у различитѣом, наша свѣтлостѣи у Његовој?

ОДГОВОР

Суштицом Бог је светлост, ка којој и у којој (праведни) ходећи светлост постају. Сви свети богољубљем својим у њој учествујући светлостни постају, док Он као светлост јесте, из свог човекољубља у томе учествујући. Ако смо, дакле, врлином и сазнањем у светлости Божијој, која сам је Бог који као светлост бива, тада је Он светлост у светлости нашој. Јер природа је Божија светлост, коју сами подражавајући, ликом одражавајући Прволик, светлост постајемо. Понајвише Бог и Отац је светлост, (поцајвипе) у светлости разјашњени бивају Син и Дух свети и никако друго, другачије или различито светлост не бива, већ само на овакав тројасан начин.

ПИТАЊЕ XIV

Шѣа значи: "И више пошѣоваше и служише шѣвари неѣо Творцу"? (Рим. 1, 26) Шѣа је шѣо пошѣовање а шѣа је служење?

ОДГОВОР

Пошѣовање је вером поклоњење Богу, служење је делом послушање (Њему). Пошѣовање, то јест, вериштво је пад твари поклоничко узношење човеково ка Творцу и његово одбацивање демонске вере; служење је ка Њему брижно привођење наших (до тада) блудних дела. Нашом смо вером пошѣовањем Божији, ревновање наше и служење води нас прочишћењу: врлином (тако) усавшавамо заједничко живљење.

У чему је разлика између огледала и загоњетке? (вид. 1. Кор. XIII, 12)

ОДГОВОР

Огледало је, по дефиницији, свест о делању посве уобличеном спрема одраза Добра, при чему ће од прочишћености (самог) мишљења зависити (јаснота) виђења Бога (као највишег Добра); то јест, оно је делатно стање у којем су све врлине међусобно сједињене у (за њих) обједињујућем лику Божанском. Загоњетка је у домену природног созерцатељног познање божанских логоса, где су они (логоси) надумно присутни. Огледало је, најпросто, стање наговештености будуће врлине, што је достојни пројављују спрема Прволика уобличивши се. У огледалу је (заправо) садржано очитовање циља практичке философије, док нам загоњетка указује на то како је надумно познање праобразног.

Сва садашња добра у поређењу са оним будућим (тек само) су одрази њихових логоса. Она су (значи) иконе (свог) стварног Праобраза, још увек немајући свој лик до краја остварен. И сва су садашња узвишена знања, у поређењу са оним будућим, загоњетка и то загоњетка која (свакако) казује истину, ипак не откривајући је онаком каква ће се она у будућности пројавити. Због тога су и врлина и познање непрекидно напредовање, а сам је Праобраз том познању садржан у загоњети. У овоме је (дакле) разлика између огледала и загоњетке: огледало одражава циљ практичког, а загоњетка исказује тајну созерцатељног.

Превео с грчког Петар Јевремовић

ИЗВОРНИК: PG, 90, 284D–285A, 296D–297A, 420B–D.

О свстом Максиму Исповеднику вид. Источник 3/4, 1992.